

Силабус курсу ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА ТА ІСТОРИЧНА ФОНЕТИКА ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Польська мова і література)», «Українська мова і література» (для групи УФп-23)

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: українська, польська

Керівник курсу

к. філог.н., Лобас Наталія Павлівна

Контактна інформація natalia.lobas@gmail.com 098 233 55 62

Опис дисципліни

Курс «Історична граматики та історична фонетика польської мови» є курсом, скерованим на ознайомлення студентів з діяхронічними особливостями граматичної та фонетичної систем сучасної польської мови. Метою викладання навчальної дисципліни «Історична граматики та історична фонетика польської мови» є ознайомити студентів із особливостями розвитку граматики (у першу чергу, морфологічної та фонетичної систем) сучасної літературної польської мови на тлі її історичного розвитку як однієї зі слов'янських мов; поглибити розуміння студентами спільних явищ та закономірностей польської та української мов, а також специфічних рис польської мови у діяхронічному розрізі.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки вчителів польської мови, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1		
1	Вступ. Предмет та завдання курсу. Джерела вивчення історії польської мови. Зв'язок з іншим науками. Польська мова у родині слов'янських мов.	Студент повинен розуміти місце та значення даної дисципліни серед інших лінгвістичних дисциплін. Усвідомлювати місце польської мови серед інших слов'янських мов Знати особливості походження польської мови, її стосунок до прайдноєвропейської та праслов'янської мов.
2	Походження польської мови.	Знати періодизацію польської мови за З.Клеменсевичем. Знати назви та особливості основних писемних
3	Прайдноєвропейська та праслов'янська мова як спільний предок слов'янських мов.	
4	Періодизація розвитку польської мови за З.Клеменсевичем Новопольський та сучасний періоди розвитку мови. Характеристика пам'яток. Основні тенденції розвитку	

	мови.	пам'яток польської мови.
Змістовий модуль 2		
5	Фонетика польської мови в діяхронічному розрізі. Фонетичні процеси в системі голосних на різних етапах розвитку польської мови (przegłos, втрата слабких та вокалізації єрів, наслідки занепаду редукованих, розвиток носових голосних. Наголос). Фонетичні процеси у системі приголосних в діяхронічному розрізі (палаталізація приголосних у сполученні з j та перед голосними переднього ряду, депалаталізація шиплячих, сполучення gv, kv, зміна у вимові твердого t)	Студент повинен орієнтуватися у фонетичних процесах польської мови у їх історичному розрізі. Вміти бачити, аналізувати фонетичні явища сучасної польської мови з історичної перспективи; розуміти закономірності виникнення та функціонування конкретних фонетичних явищ.
6		
Змістовий модуль 3		
7	Розвиток іменних частин мови у польській мові (іменник: зміни у системі відмінювання; займенник: особові та зворотній займенник, родові займенники, зміни у відмінюванні; прикметник: повні та короткі форми прикметників, типи відмінювання, категорія чоловічоособовості, ступені порівняння; числівник: формування кількісних числівників, особливості утворення чоловічоособових форм числівників)	Студент повинен орієнтуватися у морфологічних процесах польської мови у їх історичному розрізі. Вміти бачити, аналізувати граматичні явища сучасної польської мови з історичної перспективи; розуміти закономірності виникнення та функціонування конкретних граматичних правил
8		
Змістовий модуль 4		
9	Дієслово у діяхронічному розвитку. Розвиток та формування часів дієслова. Особливість дієслова бути. Прості та складні форми минулого часу. Давноминутий час. Формування умовного та наказового способу. Діяхронія форм інфінітиву	Студент повинен орієнтуватися у морфологічних процесах польської мови у їх історичному розрізі. Вміти бачити, аналізувати граматичні явища сучасної польської мови з історичної перспективи; розуміти закономірності виникнення та функціонування конкретних граматичних правил
10		
11		
12		

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1.	Синтез та аналіз. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях лінгвістики, літературознавства та перекладу, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення.
ЗК 2	Науково-дослідницькі навички. Здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові проблеми в галузях лінгвістики, літературознавства та перекладу, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами лінгвістичного та літературознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці.
ЗК 3	Міжособистісна взаємодія. Здатність працювати в команді, вести наукові дискусії, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення.
ЗК 4	Інструментальні навички. Здатність до письмової та усної

	комунікації рідною мовою та іноземними мовами, навички роботи з сучасними інформаційними технологіями.
ЗК 5	Соціально-особистісні навички. Адаптивність, комунікабельність, креативність, толерантність, критичне мислення, прагнення самовдосконалення, самокритичність, наявність стійкого світогляду та наполегливість у досягненні мети.
ЗК 7	Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.
ЗК 8	Здатність усвідомлено засвоювати знання з дисциплін, передбачених навчальним планом, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії та культури, економіки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.
ФК 1	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК 3	Здатність формувати в учнів уміння користуватися метамовою лінгвістики, літературознавства та перекладу, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних розборів, аналіз художнього тексту.
ФК 4	Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології, професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо.
ФК 5	Здатність виявляти розуміння предмета, структури і ролі лінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу, чітко уявлення про походження мови, принципи й механізми її функціонування й розвитку, усвідомлення ролі мови в житті соціуму, уміння розвивати в учнів та ЗВО необхідні лінгвістичні компетенції
ФК 7	Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоепія.
ФК 8.	Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності
ПРН 1	(Дослідницький). Здатність відібрати і проаналізувати попередні джерела, в яких осмислюється проблема; проектувати та здійснювати емпіричні дослідження; проявляти творчі здібності під час досліджень; використовувати набуті знання з лінгвістики та літературознавства для вибору оптимальних шляхів аналізу різноманітного мовного матеріалу, художніх чи фольклорних

	творів, критичних праць; підготувати доповідь, наукову статтю.
ПРН 3	(Проектувальний). Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.
ПРН 6	(Технологічний). Здатність використовувати педагогічні технології у навчально-виховному процесі; розробляти уроки відповідно до обраної технології навчання, доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу.
ПРН 7	(Контрольний). Здатність підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів; здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на уроках іноземної мови; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.
ПРН 8	(Прогностичний). Здатність вміти, виходячи з мети спостереження та властивостей об'єкта дослідження, обирати метод і розробляти план та методику спостереження; прогнозувати вплив різних факторів на якість результату.
ПРН 9	(Технічний). Здатність працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережевих програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміння користуватися електронними словниками; здійснювати пошук методичних матеріалів для реалізації міжпредметних та міжмистецьких зв'язків.

Літературні джерела

1. Ананьева Н. Е. История и диалектология польского языка: учебник для студентов высших учебных заведений / Н. Е. Ананьева. – М. : Изд-во МГУ, 1994. – 301 с.
2. Лазарович О.М. Історія польського мовознавства. Ч.1. : Найвидатніші польські мовознавці / О. Лазарович, А. Томчак, Я. Мельник. – Ів.-Франківськ : Гостинець, 2006. – 128 с.
3. Bajerowa I. Zarys historii języka polskiego 1939-2000 / I. Bajerowa. –Warszawa 2003.
- 4.Dąbrowska A. Język polski/ A. Dąbroska. – Wrocław, 2004, 281 s.
5. Dubisz S. (red.) Nauka o języku dla polonistów / S. Dubisz. – Warszawa, 1994.
- 5.Klemensiewicz Z. Gramatyka historyczna języka polskiego /Z.Klemensiewicz, T. Lehr-Splawinski, S. Urbanczyk. – Warszawa : Pan. wyd. naukowe, 1964. – 596 s. 11.Klemensiewicz Z. Historia języka polskiego / Z. Klemensiewicz T. 1-3, Warszawa2002.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за кожен семестр курсу розраховується наступним чином:

Поточне оцінювання за модулі		Види роботи
Модуль 1	20	Усна розповідь, практичні вправи, тести
Модуль 2	20	
Модуль 3	20	
Модуль 4	20	
Підсумковий контроль	20	
Разом	100	

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)